

Az evangélium titka

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Jób 11:5-9; Ezékiel 43:13-16; Ámós 7:7-8; Efezus 3; Jelenések 11:1-2

„Aki kéréseink és gondolataink mértékén felül is képes mindent bőségesen megtenni az ő bennünk munkálkodó ereje szerint, azé a dicsőség az egyházban Krisztus Jézus által, minden nemzedéken át örökkön örökké. Ámen” (Ef 3:20-21, ÚRK).

Az Efezusi levél 3. fejezetét Pál egy olyan témával kezdi, amit már korábban is érintett: *„hogy a pogányok örököstarjak, és ugyanannak a testnek tagjai, és részesei az ígéletnek a Krisztus Jézusban az evangélium által” (Ef 3:6, ÚRK).* Ami ma nem meglepő a leginkább pogányokból álló egyházban, az akkori olvasók szemében szélsőségesen új gondolatnak tűnhetett.

Az apostol ezek után folytatja ihletett kijelentéseit, rátér arra, hogy szenvedélyesen hirdeti Jézus evangéliumát a pogányoknak.

Közben hallunk az akkori nehézségeiről, amelyek a szolgálata végzésével együtt járnak, így a római börtönben eltöltött idejéről is.

Olvasunk továbbá arról is, hogy elkötelezett a titok iránt, ami az evangélium szíve, ami szerint az egyházban a pogányok egyenlő szinten állnak zsidó testvéreikkel. Tapasztaljuk, mennyire lelkesíti őt az egyház és annak egyetemes küldetése. Figyelünk az imájára is, amiben dicsőíti Istent az egyház által kinyilvánított kegyelméért!

Röviden összefoglalva, mindez arra készítet, hogy az evangélium nekünk is a szívügyünké váljon, mint Pálnak.

PÁL: A POGÁNYOK BEBÖRTÖNZÖTT APOSTOLA

Olvassuk el az Efezusi levél 3. fejezetét! Közben felfigyelhetünk egy-két fontos témára. Milyen főbb üzeneteket közöl Pál?

Az Efezusi levél 3. fejezetének érdekes a szerkezete. Az apostol a következő szavakkal nyit: „*Ezért vagyok én, Pál, a Krisztusnak foglya ti érettetek, a pogányokért*” (Ef 3:1). Majd belekezd egy hosszúra sikerült kitérőbe, ami a pogányokért végzett munkáját foglalja össze (Ef 3:2-13). Utána jelzi, hogy visszatér az eredeti gondolatmenetére, elismételve az „*Ezért*” (Ef 3:14, ÚRK) fordulatot, majd a 14-21. versekben a megszakitott imajelentését találhatjuk.

Ef 3:1 versében Pál azt mondja magáról, hogy ő „*Krisztusnak foglya ti érettetek*”. Ezzel azt üzeni, hogy bár római fogságban és a Római Birodalom fennhatósága alatt van, az életében egy mélyebb isteni szándék valósul meg. Ő nem is Róma foglya, hanem Krisztus Jézusé (vö. Ef 4:1)!

Az apostolt valószínűleg nem viszonylag kényelmes házi őrizetben tartották (vö. ApCsel 28:16), hanem börtönben volt, mivel utalt a nyomorúságaira (Ef 3:13), illetve később említette a láncait is (Ef 6:20). Kifejezetten nagy kihívást jelentett az 1. században a börtön, főleg egy római föld alatti zárka, ugyanis nem voltak jól szervezett, tisztasági felszerelést és rendszeres étkezést biztosító fogdák. Valójában a birodalomnak nem is kellett igazán, mivel az őrizetbe vétel nem számított büntetési nemnek. Csak azt zárták el, aki bírósági kihallgatásra vagy kivégzésre várt. A foglyoknak kellett gondoskodniuk önmagukról, és az ételt vagy egyéb szükségleteik biztosítását csak a rokonaiktól vagy a barátaiktól várhatták.

Pált talán leginkább az aggasztotta, hogy milyen érzelmi hatást gyakorol a hívőkre a bebörtönzése, mivel a becsület-szégyen kultúrájában hatalmas gyalázatnak számított, ha valaki fogoly lett. Attól tartott, hogy egyesek azt kérdezik majd: „Hogyan lehet Pál a felmagasztalt Krisztus apostola és hírnöke és megvetett fogoly is egyszerre?” Így más keretbe helyezte fogságát, hogy segítsen a hívőknek azt Isten terve részeként értelmezni. Elmondta, hogy értük szenvedett („*értetek viselt nyomorúságaim*”, ÚRK). Ami első ránézésre a szégyen forrása, az tulajdonképpen az ő dicsőségükre szolgál (Ef 3:13).

Hogyan tanulhatunk meg bízni Istenben és az Ő útjaiban még megpróbáló körülmények között is?

AZ EVANGÉLIUM RÉGEN ELREJTETT TITKA

Milyen titkot bízott Isten Pálra (Ef 3:1-6)?

Figyeljük meg a következőket, miközben Ef 3:1-6 szakaszát tanulmányozzuk:

Először is, Pál a levélnek ezt a részét kifejezetten az efezusi házi gyülekezetek pogány hívóinek írta (Ef 3:1).

Másodszor, amint mondja az apostol, „*a ti érdeketekben*”, azaz a pogány hívókért kapta meg „*Isten kegyelmének rendelkezését*” (Ef 3:2). Ezzel a rendelkezéssel, avagy az evangélium szolgálatával jellemzi küldetését, hogy hirdesse az evangéliumot (Isten kegyelmét) a pogányoknak (vö. Ef 3:7-8).

Harmadszor, Pál állítja, hogy Isten *titkot* jelentett meg neki, „*Krisztus titkát*” (Ef 3:3-4, ÚRK), amiről már írt a levelében (lásd főként Ef 1:9-10; 2:11-22). Nem szeretné, ha azt gondolnák, hogy ő találta ki az evangéliumot, de Istentől kapott joga van annak hirdetésére.

Negyedszer, nemcsak az apostol kapott bővebb kijelentést erről a *titokról*, hanem a Szentlélek már kinyilatkoztatta azt Krisztus „*szent apostolainak és prófétáinak*” olyan módon, ami felülhaladja azt, ahogyan az előző nemzedékeknek fedte fel tervét (Ef 3:5). A *próféták* kifejezés itt valószínűleg azokra utal, akik rendelkeztek a prófétaság ajándékával és gyakorolták azt a korai keresztény házigyülekezetekben, tehát nem az ószövetségi prófétákat jelöli. Az egykor elrejtett *titok* akkorra „nyílt titokká” vált.

Végül pedig kijelenti: „*a pogányok örökösársak, és ugyanannak a testnek tagjai, és részesei az ígéretnek a Krisztus Jézusban az evangélium által*” (Ef 3:6, ÚRK).

Pál szenvedélyesen beszél az evangéliumról, főként arról, ahogyan az megmutatkozik a mind zsidókból, mind pogányokból álló egyházban. Ez a két csoport Isten új közösségének, új emberiségének, az egyháznak az építőköve lett (lásd Ef 2:14-16). Azt mondhatnánk, hogy az evangélium ígéretének ellenségeiből „örökösársakká”, „testrészekké” (az egy test, Krisztus teste tagjaivá) és annak „részeseivé” lettek (lásd Ef 3:6).

Talán megbújhat bennünk olyan hozzáállás, akár a felszín alatt, ami ellentétes az evangélium által tanított befogadó lelkülettel? Hogyan szabadulhatunk meg attól?

AZ EGYHÁZ: ISTEN BÖLCSESSÉGÉNEK MEGJELÉNÍTŐJE

Mit mond Pál Istenről és az Ő tetteiről Ef 3:7-13 szakaszában?

Pál ismét bejelenti, hogy „Isten kegyelmének ajándékából” lett szolgálattelvő (Ef 3:7, ÚRK; vö. Ef 3:1-2). Az evangéliumhoz hasonlóan az ajándékot sem azért kapja az ember, mert méltó volna rá, hanem az Úr kegyelméből. Az apostol azzal támasztja alá ezt a pontot, hogy magát „minden szentek között a legeslegkisebbnek” (Ef 3:8) tartja.

Érdekes, ahogy Pál egyre jobban megérti önmagát, amit észreveszünk, ha a leveleit a megírásuk sorrendjében olvassuk. Eleinte hangsúlyozza, hogy Isten rendelte őt apostolul (Gal 1:1). Később viszont úgy mutatkozik be, mint aki „a legkisebb az apostolok közül” és nem „méltó, hogy apostolnak neveztessem” (1Kor 15:9). Az efezusi levélben „minden szentek között a legeslegkisebbnek” (Ef 3:8) nevezi magát. Végül úgy utal magára, mint aki „első” a bűnösök között (1Tim 1:15).

Talán Pálnak ez a gondolatmenete segít magyarázni Ellen G. White jól ismert idézetét: „Minél szorosabb kapcsolatban állunk Jézussal, annál nyilvánvalóbb lesz saját bűnös voltunk; látásunk megtisztul, felismerjük fogyatkozásainkat, az Ő tökéletes jellemének éles ellentétéként” (Ellen G. White: *Jézushoz vezető út*. Budapest, 2008, Advent Irodalmi Műhely, 48-49. o.).

Ef 3:10 versében így ír Pál: „azért, hogy most az egyház által megismertesse a mennyei fejedelemségekkel és hatalmasságokkal Isten sokféle bölcsességét” (ÚRK). Kik azok a mennyei fejedelemségek és hatalmasságok, akikre utal? Hogyan jelentheti ki nekik az egyház Isten „sokféle” vagy sokoldalú bölcsességét? Bár Ef 3:10 nem mondja el, milyen természetű hatalmakról van szó, de azokat a gonosz erőket érthetjük ez alatt, amiket Ef 6:11-12 versében mutat be részletesebben. Amennyiben így van, a zsidók és pogányok korábban igen megosztott csoportjait egyesítő egyház hangoztatni fogja az ördögi hatalmasságok és fejedelemségek előtt Istennek a jövőre vonatkozó tervét, ami szerint „Krisztusban mindeneget egybeszerkeszt, mind amelyek a mennyben, mind amelyek a földön vannak” (Ef 1:10, ÚRK). Tudatja velük, hogy Isten terve halad, így a végzetük immár biztos. Éppen az egyház egysege jelzi a végső vereségüket.

Hogyan változna meg a többi gyülekezeti taggal való viszonyunk, ha a közösségünk komolyan venné a „munkaköri leírást”, amit Ef 3:10 versében adott Pál az egyházra vonatkozóan?

A SZÍVÜNKBEN LAKOZÓ KRISZTUS

Vessük össze Pál korábbi imakérését Ef 1:16-19 részéből azzal, amit Ef 3:14-19 szakaszában kért a hívóktól! Mennyi a hasonlóság?

Ef 3:14-15 verseiben van egy fontos szójáték. Amikor Pál azt mondja, hogy meghajtja a térdét az Atya „előtt, Akiről neveztetik minden nemzetség, mennyen és földön”, akkor a görög „Apa”, *patér* és „család”, *patria* szavak közti hangtani kapcsolatot kutatja. Az Efezusi levélben Isten megváltási tervének minden részletre kiterjedő jellegét emeli ki, ami mindent (Ef 1:9-10) és minden időt (Ef 1:21) magába foglal. Itt pedig kijelenti, hogy az Atyához tartozik „minden nemzetség, mennyen és földön”. Minden család (*patria*) az Atyáról kapja a nevét (*patér*). Ez nagyon jó hír!

Gondolkozzunk ezen! Istenhez tartozik a családjunk, annak minden tökéletlensége és hibája ellenére, nem a sors könyörtelen markában, hanem az Ő gondoskodó kezében van. Szereti a nem tökéletes családokat, az Ő nevét viselik, az övéi.

Ef 3:16-19 szakaszában az apostol azt kéri Istentől, hogy gazdag lelki életet adjon a hívőknek, amit jellemez a Szentlélek jelenlétének belső tartása (Ef 3:16), a bennük lakozó Krisztussal való bensőséges kapcsolat (Ef 3:17) és a megtisztult, határozott lelki öntudat („a szeretetben meggyökerezve és megalapozva”, Ef 3:17, ÚRK).

Miközben Pál dicsőíti Istent a hívőknek adott átfogó áldásokért, nem három, hanem négy dimenzióról ír: „a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága” (Ef 3:18). Nem mondja el, hogy mire vonatkoztatja e dimenziókat, bár egyértelműen valami fontosnak a roppant méretét írják körül. Érdekes fejtörő a Biblia tanulmányozói számára! Vajon ez Isten bölcsességét (vö. Jób 11:5-9, ami négy kiterjedést használ), hatalmát (vö. Ef 3:16-17) jelöli, vagy talán Ef 2:19-22 szakaszának lelki templomára utal (vö. Ez 43:13-16, ami négy dimenziót használ; Ám 7:7-8; Jel 11:1-2)? Talán az lenne a legjobb, ha a négy dimenzióban Krisztus hatalmas szeretetének (Ef 3:19) leírását látnánk: „megérthessétek... mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága” (Ef 3:18) – ez párhuzamos a következő szakasszal: „megismerjétek a Krisztusnak... szeretetét” (Ef 3:19; vö. Róm 8:35-39). Akárhogyan is értelmezzük a szavait, jó hírt közvetítenek!

DICSÓSÉG AZ EGYHÁZBAN ÉS KRISZTUS JÉZUSBAN

Pál doxológiával, rövid, Istent dicsóító költői fordulattal zárja imáját. Miért ad hálát (Ef 3:20-21)?

Pál eddig a hívókért mondott imádságát jegyezte fel (Ef 3:14-19), ami közvetlen és erőteljes. Rövid himnusza két kérdést vet fel: 1) Vajon helytelen az, ahogyan a következő mondattal ez a szakasz felemeli az egyházat, szinte Krisztus mellé: „*Annak legyen dicsőség az egyházban a Krisztus Jézusban*” (Ef 3:21)? Pál nagy érdeklődést tanúsít az efezusi gyülekezet iránt, de egyértelmű, hogy Krisztus annak az Üdvözítője, Ő lakik a hívők szívében (Ef 3:17). A doxológiában az apostol dicsóíti Istent az üdvösségért, amit Krisztus Jézus által kínált fel az egyháznak. 2) A „*nemzetségről nemzetségre örökön örökké*” (Ef 3:21) fordulatot vajon az egyház végtelen földi jövőjének ábrázolásaként kell értelmezni, Krisztus visszatérése pedig felfüggesztésre került volna? Az Efezusi levél roppant nagy váradalmakat fogalmaz meg a jövőre vonatkozóan. Például Ef 4:30 verse előretekint a „*váltságnak napjára*”. Továbbá a hívők „*az eljövendőben*” (Ef 1:21, ÚRK) tapasztalják majd Krisztus határtalan királyi hatalmát. Az apostol dicshimnuszát úgy kell értelmeznünk, hogy az Jézus vég nélküli hatalmát ünnepli, amit a hívők érdekében gyakorol.

Ha visszatekintünk Pál második imájára (Ef 3:14-21; vö. 1:15-23), azt látjuk, hogy erőt merít az Atya gondoskodásának kozmikus mértékéből (Ef 3:14-15), a Szentlélek elérhetőségéből (Ef 3:16), a Krisztussal való kapcsolatból (Ef 3:17), illetve végtelen szeretetének felfoghatatlan nagyságából (Ef 3:18-19). Ez olyannyira igaz, hogy elképzelni, amint a hívők beteljesednek „*az Isten egész teljességéig*” (Ef 3:19, ÚRK). Dicsóításában ezeket a lelki valóságokat ünnepli, továbbá újból rácsodálkozik, hogy milyen bőséges erőt kínál fel Isten a szenteknek (Ef 3:20-21).

Amikor csak nyomasztani kezdenek bennünket a gondok, a kísértések vagy a kételyek, Pál imáinak ehhez az élénk leírásához fordulhatunk. A bebörtönzött apostol felemeli a tekintetünket Isten nagy céljainak és kegyelmének horizontjára, arra emlékeztet, hogy részét képezzük Isten végső tervének (Ef 1:9-10), a hatalma pedig munkálkodik bennünk.

Istennek mely áldásai különösen értékesek a számunkra? Írjunk egy dicsóító imát, úgy adjunk hálát az Úrnak azokért!

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Olvassuk el az „Újkori ébredések” c. fejezetet Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 2013, Advent Kiadó, 379-411. oldalán!

„Hogyan hozhatjuk összhangba eltörpült lelki állapotunkat ezzel az igével [Ef 3:14-19], ami bemutatja az ismeret teljességét, azt, ami a miénk lehet? Hogyan tekinthet le a menny ránk, akiknek megvolt minden lelki és világi lehetőségünk arra, hogy növekedjünk a kegyelemben, mégsem javítottunk a helyzetünkön? Az apostol nem azért írta le ezeket a szavakat, hogy kínokat okozzon nekünk, megtévesszen bennünket vagy akár magasabbra tegye az elvárásaink mércéjét, majd utána csalódnunk kelljen. Azért írta ezt, hogy megmutassa, mivé válhatunk és mivé kell lennünk, ha Isten országának örökösei akarunk lenni. Hogyan lehetnénk az Úr munkatársai, ha eltörpül a tapasztalatunk? Ismerjük a keresztyének kiváltságát, és kutatnunk kellene Isten dolgait a mély, lelki ismeretért, amit az Úr szeretne, ha elsajátítanánk! Valóban elhisszük a Biblia kijelentéseit? Hisszük, hogy eljuthatunk olyan istenismeretre, amit élénk tár ez a szöveg? Elhisszük Isten minden egyes szavát? Hisszük a próféták és apostolok szavainak meg Jézus Krisztusénak, aki minden világosság és áldás szerzője, akiben minden gazdagság és teljesség megvan? Vajon tényleg hiszünk Istenben és az Ő Fiában” (Ellen G. White cikke, *The Advent Review and Sabbath Herald*. 1889. október 1.)?

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Vessük össze Pál doxológiáját Ef 3:20-21 verseiben az Újszövetség egyéb dicshimnusaival: Róm 11:33-36; 16:25-27; Fil 4:20; 2Pt 3:18/b; Júd 1:24-25! Milyen témák, gondolatok vonulnak át ezeken az igeszakaszokon? Hogyan sajátíthatnánk el a hálaadó és dicsőítő lelkületet?
- 2) Hasonlítsuk össze a görög *pléróma* („teljesség”) szó négyféle alkalmazását az Efezusi levélben (Ef 1:10, 23; 3:19; 4:13)! Miért lehetett ez a gondolat különösen fontos Pál számára?
- 3) Az Efezusi levél 3. fejezetében több tetteért dicsőíti Istent az apostol. Ezek közül melyik a leginkább lelkesítő számunkra? Miért?
- 4) Az apostol a levél első felét éppen úgy zárja, ahogyan azt elkezdte (Ef 1:3-21), az imádság, a dicsőítés nyelvezetével. Magasztalja Isten hatalmát, ami Krisztus és a Szentlélek által jelen van a hívők életében (Ef 3:16-21). Hogyan tapasztalhatjuk még jobban ezt a hatalmat a saját életünkben, ahogyan arról Ellen G. White írt fentebb?

CSOMA GYULA: NEVEMMEL VÉSETT MAROK

Az Úr a markába vésett
nagy, szent parázson égett
vésőjével.
Nevemmel,
e gyalázatos névvel
szent markán
kormányozza a világot.
Mikor ránéz szent tenyerére,
farkasokért meghalt
pásztor vére
világol ki nevemből.
És akkor az Úr megcsókolja
sok piszkosságtól bemocskolt
nevem.
És én idelenn
csodálkozással, szeretettel
hajtom meg fejem
s apró, maszatos kezeim
az Ő
nevemmel vésett
szent markába teszem.